

23. april 2021

Til Folketingets Kulturudvalg

Lovforslag L 205

Henvendelse vedr. ændring af ophavsretsloven for så vidt angår § 35

Nedenstående organisationer ønsker med dette brev at udtrykke vores uforbeholdne støtte til den ændring af ophavsretslovens § 35, der indgår i lovforslag L 205.

Den eksisterende vederlagsordning for tv-distribution, der administreres af Copydan Verdens TV, har en stor betydning for finansiering af produktionen af levende billeder, herunder tv, i Danmark. Uden den ordning ville danskerne utvivlsomt have et mindre udbud af danskproduceret indhold, og der ville også være et øget offentligt finansieringsbehov.

For alle typer af kreative medvirkende (ophavsmænd og udøvende kunstnere) og for alle typer af kulturproducenter har vederlagene, der kommer fra brugen af deres værker og produktioner hos tv-distributører osv., en afgørende betydning. Uden disse vederlag for retransmission og digital udnyttelse ville mange miste indtægter og dermed muligheden for at skabe nyt dansk audiovisuelt indhold. Det ville være til skade for dansk kultur.

Selv om formuleringerne i lovforslaget kan virke meget tekniske, står der således både kultur og rimelig honorering af indholdsproducenter og kreative medvirkende på spil.

Lovændringen er efter vores opfattelse både naturlig og udramatisk. Den handler grundlæggende om at opdatere lovgivningen i lyset af den teknologiske udvikling. Det er der en lang tradition for på ophavsretsområdet, fordi teknologi er afgørende for den måde, vi tilgår kunstnerisk indhold. Formålet er at sikre teknologineutralitet og lige konkurrencevilkår, herunder at udenlandske tech-virksomheder ikke skal have en konkurrencefordel på bekostning af danske tjenester. Alle bør følge de samme spilleregler i ophavsretsloven; der bør være lige adgang til aftaler på markedet.

I 2014 gennemførte Folketinget også en modernisering af ophavsretslovens § 35 i lyset af den teknologiske udvikling. I 2014-revisionen blev aftalelicensen udvidet til også at omfatte andre former for videreudnyttelse af radio- og programmer, navnlig digitale former for udnyttelse såsom online-retransmission, catch-up (altså at man kan se programmerne on demand efterfølgende) og start-forfra.

I 2014 var det danske Folketing fremsynet. Lovændringen betød, at danske tv-distributører har haft en international førerposition, når det gælder at kunne tilbyde kunderne sådanne løsninger. Danske forbrugere har således haft disse digitale tv-tjenester til rådighed før forbrugerne i andre lande, vi normalt sammenligner os med.

Den danske ordning har utvivlsomt tjent som et forbillede, da EU skulle opdatere den europæiske lovgivning på området, nemlig det sat/kab II-direktiv, som L 205 bl.a. går ud på at implementere.

Ændringen i 2014 har således vist sig god og nyttig. Imidlertid har den teknologiske udvikling ikke stået stille de seneste syv år. På det audiovisuelle område har især konvergensen mellem flow-tv og on demand-streaming, præget udviklingen. De nye streamingtjenester, herunder tv-stationernes egne streamingtjenester, har markant ændret danskernes daglige forbrug af levende billeder.

Der er derfor behov for at opdatere lovens § 35, stk. 5. I denne bestemmelse har der siden 2014 været en aftalelicens om brug af værker i tv-stationers streamingtjenester, dvs. som on demand-tilrådgivningsstillelse.

I praksis er det imidlertid blevet vanskeligt at skelne mellem tv-stationers streamingtjenester og stand-alone-streamingtjenester (såsom Netflix og HBO). En udvidelse af § 35, stk. 5, vil betyde, at disse streamingtjenester, der typisk er udenlandske, vil blive omfattet af de samme aftalelicensstrukturer som bl.a. nationale tv-stationer, dvs. at streamingtjenesterne sidestilles med danske og udenlandske tv-stationer.

En del af opdateringen i L 205 handler om det såkaldte direct injection-princip, som er adresseret i art. 8 i direktivet, men som ikke kræver nogen decideret lovændring. Denne del er af meget stor betydning for at sikre, at også udenlandske aktører på mediemarkedet kommer til at bidrage til finansieringen af dansk indhold, når DR-TV bliver inkluderet i deres underholdningspakker.

Vi har bemærket, at en lobbyist for mediedistributørerne i en artikel i Altinget den 20. april 2021 udtrykker støtte til dele af ændringen af § 35, men angriber andre dele. Der står i indlægget om lovændringen vedr. streamingtjenester: "Det svarer til at pålægge en kioskejer at betale rettighedsafgift til Politikens eller Jyllands-Postens journalister, hver gang han langer en avis over disken."

Ud over at vi synes, at journalister og presseudgivere skal have rimelig betaling, er sammenligningen helt forkert. Direct injection-princippet og aftalelicens i det hele taget respekterer den grundlæggende aftalefrihed. § 35 finder således ikke anvendelse i forhold til en tv-station eller en onlinetjenesteudbyders egne eller erhvervede rettigheder. Det er derfor fortsat muligt i de enkelte kontrakter og overenskomster at aftale, at den indledende betaling også omfatter tredjemandshandlinger, der ellers kunne have været klareret gennem § 35. Princippet har således kun betydning, såfremt der er rettigheder, der ikke er clearet.

Vi opfordrer på den baggrund til, at Folketinget bakker op om kulturministerens lovforslag, der bygger på et godt og grundigt forarbejde af embedsmændene i Kulturministeriet.

Dansk Skuespillerforbund

Dansk Filminstruktører

Danske Dramatikere

Producentforeningen

Koda

Dansk Forfatterforening

Dansk Musiker Forbund

Dansk Filmfotograf Forbund

Danske Scenografer

Dansk Journalistforbund

DJ:Fotograferne

Dansk Solistforbund

UBVA /Akademikerne

FAF

Danske skønlitterære Forfattere

Brancheklubben for Film- og
Mediekomponister

Musikforlæggerne

Danske Populærautorer

Dansk Artist Forbund

Producent Rettigheder Danmark

IFPI Danmark

Dansk Komponistforening

Gramex

DJBFA - Sangskrivere og Komponister

Danske Billedkunstneres Fagforening

Foreningen af Danske Sceneinstruktører

Danske Tegneserieskabere